

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕๗/๒๕๕๘

วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๗ มีนายอรุณ คงมุ่น เป็นหัวหน้าพรรค พรรคทางเลือกที่สามจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๘ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ พรรคทางเลือกที่สามมีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรคแล้ว จำนวน ๕,๒๔๕ คน และได้จัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามจำนวน ๔ สาขา คือ สาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๘๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลแมคนาทัม อําเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร สาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๒ ถนนประตูม้า

LIRT

ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง สาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑๕/๑๔ หมู่ที่ ๑๑ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร และสาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามทั้งสี่สาขา โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำปาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และประจำกรุงเทพมหานคร ได้รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า การจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสาม และผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงลายมือชื่อในรายงานการประชุมด้วยตนเองจริง ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนครรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงในการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ว่าจากการสอบปากคำสมาชิกพรรคทางเลือกที่สาม จำนวน ๓ คน ให้ถ้อยคำว่ามีไม่มีการประชุมจัดตั้งหรือเลือกกรรมการสาขาพรรคแต่อย่างใด รายชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสมาชิกพรรคจริงโดยหัวหน้าพรรคได้เดินทางมาที่หมู่บ้าน เพื่อหาสมาชิกและจัดตั้งสาขาพรรคโดยการขอสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านของชาวบ้าน และให้ลงชื่อในแบบสมัครเป็นสมาชิก ส่วนประธานสาขาพรรคได้ให้ถ้อยคำว่ามีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๔ แต่เมื่อตรวจสอบรายงานการประชุมที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งมาให้ปรากฏว่า วัน เวลา ในการประชุมไม่ตรงกัน นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนครได้ตรวจสอบความเหมาะสมของสถานที่ตั้งสาขาพรรคดังกล่าวแล้วเห็นว่า ไม่มีความเหมาะสม จึงเสนอความเห็นไม่ควรให้การรับรองสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ พร้อมทั้งให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งพรรคทางเลือกที่สามได้มีหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ว่า เนื่องจากประธานสาขาพรรคสับสน จึงตอบคำถามไม่ตรงประเด็น โดยมีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สามตามวันเวลาและสถานที่ที่ระบุในรายงานการประชุมจริง แต่หลังจากการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค หัวหน้าพรรคทางเลือกที่สามได้เดินทางไปตรวจสอบพื้นที่

ที่ขอจัดตั้งสาขาพรรคและประชุมสมาชิกถึงเรื่องกิจกรรมทางการเมืองและสาธารณประโยชน์ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ ผู้ให้ถ้อยคำจึงเข้าใจว่า การประชุมที่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งถาม คือ การประชุมเรื่องกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าว มิได้สอบถามถึงการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ต่อมาพรรคทางเลือกที่สามมีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายอรุณ คงมัน ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ทำให้กรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สาม พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๓๑ (๒) โดยให้นายวิระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรค ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามตามนัย มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายวิระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม รักษาการหัวหน้าพรรคได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามได้ตรวจสอบกระบวนการการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่จังหวัดสกลนครแล้วพบว่า การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าวดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคหลายประการ จึงขอยกเลิกการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ และต่อมาได้มีหนังสือยืนยันการขอยกเลิกการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ โดยชี้แจงว่าได้ทราบแล้วว่า กรณีนี้อาจเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม แต่เนื่องจากพรรคทางเลือกที่สามไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป และยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สาม ไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองให้พรรคทางเลือกที่สาม เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ แต่ไปรษณีย์นำหนังสือแจ้งดังกล่าวคืนให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยแจ้งว่าผู้รับย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พรรคทางเลือกที่สามยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศ ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดพรรคทางเลือกที่สาม ไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่ประการใด

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณา วินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

LIRT

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคทางเลือกที่สามได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๗ จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ที่บัญญัติให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไปซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ปรากฏว่า นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๗ พรรคทางเลือกที่สามไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบสี่สาขาภายในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๘ อันเป็นวันครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ประกอบกับพรรคทางเลือกที่สามได้มีหนังสือยอมรับต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า การดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ไม่ถูกต้อง และทราบดีว่ากรณีดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม แต่เนื่องจากพรรคไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป จึงยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า พรรคทางเลือกที่สามไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กรณีมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่

ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT

นายจิระ บุญพจนสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายนพดล เสงเจริญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมานิต วิทยาเต็ม	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายศักดิ์ เตชะชาล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุธี สุทธิสมบุรณ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ธีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอภัย จันทนจุลกะ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ